

बिहार विधान परिषद्

दैनिक विवरणिका

संख्या- 11

सत्र- 212वां

सदन की कार्यवाही का संक्षिप्त अभिलेख
मंगलवार, दिनांक 17.2.2026 ई.

माननीय सभापति, श्री अवधेश नारायण सिंह की
अध्यक्षता में सदन की कार्यवाही आरंभ हुई।

12.00 मध्याह्न से 3.50 बजे अपराह्न तक

(शुद्धिकरण - कल दिनांक 16.02.2026 की विवरणिका के पृष्ठ 3 के क्रमांक-4 (माननीय सदस्य, प्रो. (डॉ.) वीरेन्द्र नारायण यादव के ध्यानाकर्षण) पर अंकित ध्यानाकर्षण को कृपया व्यपगत पढा जाय।

आसन को सूचना

माननीय सदस्य, प्रो. संजय कुमार सिंह ने सूचना के माध्यम से आसन को सूचित किया कि पूरे बिहार के विश्वविद्यालय, महाविद्यालयों के शिक्षक और कर्मचारियों का पेंशन अभी तक नहीं मिला है, वे सभी बूढ़े पेंशनर्स हैं, इसका संज्ञान सरकार को लेनी चाहिए, जिसका समर्थन माननीय सदस्य, श्री नवल किशोर सिंह एवं अन्य माननीय सदस्यों ने भी किया।

माननीय सदस्य, प्रो. संजय कुमार सिंह ने सूचना के माध्यम से आसन को सूचित किया कि सबौर कृषि विश्वविद्यालय में बड़े पैमाने पर अनियमितता बरती जा रही है। इसी सदन में ध्यानाकर्षण पर आश्वासन हुआ था कि जांच समिति बना कर इसको करा लिया जाएगा, जिसके समर्थन में माननीय सदस्य, डा. संजीव कुमार सिंह ने कहा कि उस समय के तत्कालीन मंत्री अभी सदन में बैठे हुए हैं, इसकी जांच समिति बना कर जांच करवाई जाए।

माननीय सदस्य, डा. अजय कुमार सिंह ने सूचना के माध्यम से आसन को सूचित किया कि अतिथि शिक्षक आज भी धरना पर हैं, वे वर्षों से काम कर रहे हैं, उनको परमानेंट करने पर सरकार को विचार करना चाहिए।

माननीय सदस्य, श्री विजय कुमार सिंह ने सूचना के माध्यम से आसन को सूचित किया कि पिछली बार कैशलेस व्यवस्था के लिये माननीय मंत्री जी ने सदन को आश्वस्त किया था, लेकिन अभी तक कोई कार्रवाई नहीं हुई है जिसका समर्थन कई माननीय सदस्यों ने भी किया, आज चूंकि स्वास्थ्य विभाग के मंत्री उपस्थित हैं, इसपर आज सदन में माननीय मंत्री कुछ कहेंगे। माननीय सदस्य, श्री महेश्वर सिंह द्वारा इसपर यह कहा गया कि माननीय मंत्री ने कहा था कि एक सप्ताह में इसको करवा दिया जायेगा, जिसपर माननीय सभापति महोदय ने बताने की कृपा की कि एक सप्ताह नहीं, एक साल में करवा दिया जायेगा, ये माननीय मंत्री बोले थे। आज माननीय मंत्री हैं, वे इसपर कुछ बोलेंगे।

माननीय सदस्य, श्री घनश्याम ठाकुर ने सूचना के माध्यम से आसन को सूचित किया कि आशा कार्यकर्ताओं को वार्षिक मानदेय जुलाई से नहीं मिला है, अभी होली आने वाली है उसके पहले उनको मिल जाए।

अल्पसूचित प्रश्न

प्रश्न संख्या - 152, 153 एवं 154 उत्तरित हुए।

प्रश्न संख्या - 155 से 161 अनागत हुए।

तारांकित प्रश्न

प्रश्न संख्या - 219 से 224 एवं 226 उत्तरित हुए।

प्रश्न संख्या - 225 व्यपगत हुआ।

प्रश्न संख्या - 227, 228, 230 से 235 अनागत हुए।

प्रश्न संख्या - 229 सदन पटल पर रखा गया।

2. शून्यकाल

शून्यकाल के दौरान निम्नांकित माननीय सदस्यों ने विभिन्न विषयों की ओर सरकार का ध्यान आकृष्ट किया -

1. श्रीमती शशि यादव
2. प्रो. संजय कुमार सिंह

आसन का निदेश

आसन से माननीय सभापति महोदय ने यह निदेश देने की कृपा की कि ठीक है, दे दें।

3. ध्यानाकर्षण

1. माननीय सदस्या, श्रीमती निवेदिता सिंह द्वारा रोहतास एवं कैमूर जिलान्तर्गत आदिवासी पहाड़ी क्षेत्रों में विद्युत सुविधा उपलब्ध कराने के संबंध में सरकार का ध्यान आकृष्ट किया गया।

इस पर सरकार की ओर से माननीय मंत्री, श्री बिजेन्द्र प्रसाद यादव ने वक्तव्य दिया।

2. माननीय सदस्य, श्री राजीव कुमार उर्फ गप्पू बाबु द्वारा गोपालगंज जिलान्तर्गत श्रीपुर, भोरे या पंचदेवरी में नयी चीनी मिल खोलने के संबंध में सरकार का ध्यान आकृष्ट किया गया।

इस पर सरकार की ओर से माननीय मंत्री, श्री संजय कुमार ने वक्तव्य दिया।

3. माननीय सदस्य, प्रो. गुलाम गौस द्वारा राज्य में अल्पसंख्यक कल्याण विभाग अंतर्गत संचालित उर्दू संस्थानों में रिक्त पदों पर नियुक्ति करने एवं संबंधित संस्थानों को सक्रिय करने के संबंध में सरकार का ध्यान आकृष्ट किया जाना।

व्यपगत।

4. माननीय सदस्य, श्री घनश्याम ठाकुर द्वारा NBPDCCL के मधुबनी प्रमंडल अंतर्गत RRF का कार्य अवैध रूप से फ्लूएन्ट ग्रीड लि. को सौंपे जाने एवं भुगतान व्यवस्था में अनियमितता के संबंध में ध्यानाकर्षण पढा हुआ माना गया।

इस पर सरकार की ओर से माननीय मंत्री, श्री बिजेन्द्र प्रसाद यादव ने वक्तव्य दिया।

5. माननीय सदस्य, श्री सच्चिदानन्द राय एवं अन्य 03 (तीन) माननीय सदस्यगण द्वारा केन्द्र सरकार की 'एथनॉल ब्लेंडिंग नीति' के तहत स्थापित 'Dedicated Ethanol Plants (DEP)' को समझौते के अनुरूप प्राथमिकता के आधार पर सुनिश्चित खरीद दिलाने हेतु तत्काल हस्तक्षेप किये जाने के संबंध में सरकार का ध्यान आकृष्ट किया गया।

स्थगित।

आसन से सूचना

आसन से माननीय सभापति महोदय यह सूचित करने की कृपा की कि आज 1.30 बजे अपराह्न से सभागार में इसरो के निदेशक का व्याख्यान होगा। अतः आप सभी लोग सभागार में चलेंगे। पुनः सदन आरंभ होने में 5-10 मिनट विलंब हो सकता है।

(अंतराल)

(इस अवसर पर माननीय अध्यासीन सदस्य, डा. संजीव कुमार सिंह ने आसन ग्रहण किया।)

वित्तीय कार्य

4. वित्तीय वर्ष 2026-27 के आय-व्ययक पर सामान्य वाद-विवाद

(स्वास्थ्य, समाज कल्याण, आपदा प्रबंधन, विधि, परिवहन, योजना एवं विकास)

वित्तीय वर्ष 2026-27 के आय-व्ययक पर सामान्य वाद-विवाद में निम्नांकित माननीय सदस्यों ने भाग लिया -

1. श्री अनिल कुमार
2. श्री सौरभ कुमार
3. डा. कुमुद वर्मा

(इस अवसर पर माननीय सभापति महोदय ने आसन ग्रहण किया।)

4. श्री संजय प्रकाश

(इस अवसर पर माननीय अध्यासीन सदस्य, डा. संजीव कुमार सिंह ने आसन ग्रहण किया।)

तदुपरांत सरकार की ओर से वाद-विवाद पर माननीय मंत्री ने उत्तर दिया -

1. श्री मंगल पाण्डेय (मौखिक वक्तव्य)

(इस अवसर पर माननीय उप सभापति महोदय ने आसन ग्रहण किया।)

2. आपदा प्रबंधन विभाग द्वारा लिखित वक्तव्य सदन पटल पर रखा गया।
3. परिवहन विभाग द्वारा लिखित वक्तव्य सदन पटल पर रखा गया।

5. निवेदन

1. श्री सर्वेश कुमार
2. श्री घनश्याम ठाकुर
3. श्रीमती शशि यादव
4. श्री वंशीधर ब्रजवासी
5. श्री अशोक कुमार
6. श्री अनिल कुमार
7. प्रो. (डा.) वीरेन्द्र नारायण यादव
8. श्री जीवन कुमार
9. डा. उर्मिला ठाकुर
10. श्री रवीन्द्र प्रसाद सिंह
11. श्री महेश्वर सिंह

माननीय उप सभापति महोदय ने सदन की अनुमति से यह निदेश देने की कृपा की कि प्राप्त सभी निवेदनों को निवेदन समिति के माध्यम से संबंधित विभागों को प्रेषित किया जाए।

तत्पश्चात् परिषद् की बैठक बुधवार, दिनांक 18.2.2026 को
12.00 मध्याह्न तक के लिए स्थगित हुई।

Syamaul
18/2/2026

(सुभीम शर्मा)
मुख्य प्रतिवेदक,
बिहार विधान परिषद्।

ज्ञापांक- 196 (3) / वि.प.

पटना, दिनांक 17.2.2026

प्रतिलिपि : बिहार विधान परिषद् के माननीय सदस्यगण/ माननीय मुख्यमंत्री सहित अन्य माननीय मंत्रीगण/ महामहिम राज्यपाल के सचिव, बिहार/ माननीय महाधिवक्ता, बिहार/ माननीय लोकायुक्त, बिहार/ बिहार सरकार के सभी विभाग तथा विभागाध्यक्ष/ सभी राज्यों के विधानमंडलों के सचिव/ लोक सभा तथा राज्य सभा सचिवालय, नई दिल्ली/ विधि मंत्रालय, नई दिल्ली/ पुस्तकालयाध्यक्ष, संसद भवन, नई दिल्ली/ बिहार विधान मंडल पुस्तकालय, पटना/ निदेशक, सूचना एवं जनसंपर्क विभाग, बिहार/ अधिष्ठान निदेशक, आकाशवाणी, पटना/ समाचार संपादक, दूरदर्शन केन्द्र, पटना/ सचिव, बिहार विधान सभा को सूचनार्थ प्रेषित।

अनिल कुमार आनन्द
17.2.2026

(अनिल कुमार आनन्द)
वरीय प्रतिवेदक,
बिहार विधान परिषद्।

روزانہ تفصیلات

بہار قانون ساز کاؤنسل

۲۱۲واں اجلاس

شمارہ-۱۱

ایوان کی کارروائی کا مختصر ریکارڈ

منگل، ۱۷ فروری، ۲۰۲۶

17.02.2026

عزت مآب چیرمین جناب اودھیش نارائن سنگھ کی صدارت میں

ایوان کی کارروائی شروع ہوئی

12.00 بجے دن سے 03.50 بجے دن تک

(تصحیح: کل مورخہ ۱۶ فروری، ۲۰۲۶ کے روزانہ تفصیلات کے صفحہ ۳-۴ کے نمبر شمارہ ۴ (معزز رکن، پروفیسر ڈاکٹر) ویریندر نارائن یادو کے توجہ طلب) پر درج توجہ طلب کو برائے مہربانی ضائع پڑھا جائے۔)

صدر نشین کو اطلاع

معزز رکن، پروفیسر سنجے کمار سنگھ نے اطلاع کے توسط سے صدر نشین کو مطلع کیا کہ پورے بہار کی یونیورسٹیوں، کالجوں کے تدریسی وغیرہ تدریسی ملازمین کو پنشن ابھی تک نہیں ملا ہے، وہ سبھی ضعیف پنشنرز ہیں، اس کی نوٹس حکومت کو لینا چاہئے، جس کی حمایت معزز رکن، جناب نول کشور سنگھ اور دیگر معزز اراکین نے بھی کی۔

معزز رکن، پروفیسر سنجے کمار سنگھ نے اطلاع کے توسط سے صدر نشین کو مطلع کیا کہ سبورا ایگریکلچر یونیورسٹی میں بڑے پیمانے پر بے ضابطگی برتی جا رہی ہے۔ اسی ایوان میں توجہ طلب پر یقین دہانی ہوئی تھی کہ جانچ کمیٹی بنا کر اس کو کرا لیا جائے گا۔ جس کی حمایت میں معزز رکن، ڈاکٹر سنجیو کمار سنگھ نے کہا کہ اس وقت کے وزیر بھی ایوان میں ہیں، اس کی جانچ کمیٹی بنا کر جانچ کروائی جائے۔

معزز رکن، ڈاکٹر اجے کمار سنگھ نے اطلاع کے توسط سے صدر نشین کو مطلع کیا کہ گیسٹ ٹیچر آج بھی دھرنا پر ہیں، وہ برسوں سے کام

کر رہے ہیں، ان کو مستقل کرنے پر حکومت کو غور کرنا چاہئے۔

معزز رکن، جناب وجے کمار سنگھ نے اطلاع کے توسط سے صدر نشین کو مطلع کیا کہ پچھلی بار کیش لیس نظم کے لئے معزز وزیر صاحب ایوان کو یقین دہانی کرائی تھی، لیکن ابھی تک کوئی کارروائی نہیں ہوئی ہے۔ اس کی حمایت کئی معزز اراکین نے بھی کی۔ آج چونکہ محکمہ صحت کے وزیر موجود ہیں، اس پر آج ایوان میں کچھ معزز وزیر کہیں گے۔ معزز رکن، جناب مہیشور سنگھ کے ذریعہ اس پر یہ کہا گیا کہ معزز وزیر نے کہا تھا کہ ایک ہفتہ میں اس کو کروادیا جائے گا، جس پر عزت مآب چیرمین نے بتانے کی عنایت کی کہ ایک ہفتہ نہیں ایک سال میں کروادیا جائے گا یہ معزز وزیر بولے تھے۔ آج معزز وزیر ہیں، وہ اس پر کچھ بولیں گے۔

معزز رکن، جناب گھنیشام ٹھاکر نے اطلاع کے توسط سے صدر نشین کو مطلع کیا کہ آشا ورو کروں کو ماہانہ اعزاز یہ جولائی سے نہیں ملا ہے، ابھی ہولی آنے والی ہے اس کے پہلے ان کو مل جائے۔

مختصر میعادى سوال

سوال نمبر۔ ۱۵۲، ۱۵۳ اور ۱۵۴ کے جواب دیئے گئے۔

سوال نمبر۔ ۱۵۵ سے ۱۶۱ ایوان کی میز تک نہیں پہنچے۔

علامتی سوال

سوال نمبر۔ ۲۱۹ سے ۲۲۳ اور ۲۲۶ کے جواب دیئے گئے۔

سوال نمبر۔ ۲۲۵ ضائع ہوا۔

سوال نمبر۔ ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۳۰ سے ۲۳۵ ایوان کی میز تک نہیں پہنچے۔

سوال نمبر۔ ۲۲۹ ایوان کی میز پر رکھا گیا۔

۲۔ وقفہ صفر

وقفہ صفر کے دوران مندرجہ ذیل معزز اراکین نے مختلف موضوعات کی جانب حکومت کی توجہ مبذول کی:

۱۔ محترمہ ششی یادو

۲۔ پروفیسر سنجے کمار سنگھ

صدر نشین کی ہدایت

کرتی صدارت سے عزت مآب چیرمین نے یہ رولنگ دینے کی عنایت کی کہ ٹھیک ہے، دے دیں۔

۳۔ توجہ طلب اطلاع

۱۔ معزز رکن، محترمہ نویدیتا سنگھ کے ذریعہ روہتاس و کیمور ضلع کے تحت آدیاسی پہاڑی علاقوں میں بجلی سہولیات فراہم کرانے کے

سلسلے میں حکومت کی توجہ مبذول کی گئی۔

اس پر حکومت کی جانب سے معزز وزیر، جناب وحید پر سادیا دونے بیان دیا۔

۲۔ معزز رکن، جناب راجیو کمار عرف گوبابو کے ذریعہ گوپال گنج ضلع کے تحت شری پور، بھورے یا پنچ دیوری میں نئی چینی مل کھولنے کے سلسلے میں حکومت کی توجہ مبذول کی گئی۔

اس پر حکومت کی جانب سے معزز وزیر، جناب سنجے کمار نے بیان دیا۔

۳۔ معزز رکن، پروفیسر غلام غوث کے ذریعہ ریاست میں محکمہ اقلیتی فلاح کے تحت چل رہے اردو اداروں میں خالی عہدوں پر تقرری کرنے اور متعلقہ اداروں کو سرگرم کرنے کے سلسلے میں حکومت کی توجہ مبذول کیا جانا۔

ضائع

۴۔ معزز رکن، جناب گھنیشام ٹھا کر NBPDCL کے مدھوبنی ڈویژن کے تحت RRF کا کام ناجائز طریقے سے فلوینٹ گریڈ میٹریڈ کو سوچنے جانے اور ادائیگی کے نظم میں بے ضابطگی کے سلسلے میں توجہ طلب پڑھا ہوا تسلیم کیا گیا۔

اس پر حکومت کی جانب سے معزز وزیر، جناب وحید پر سادیا دونے بیان دیا۔

۵۔ معزز رکن، جناب سچید انند رائے ودیگر ۳ (تین) معزز اراکین، مرکزی حکومت کی اینتھول بلینڈنگ پالیسی کے تحت قائم Dedicated' Enthanol Plants (DEP) کو معاہدہ کے مطابق ترجیحی بنیاد پر یقینی خرید دلانے کے لئے فوری مداخلت کئے جانے کے سلسلے میں حکومت کی توجہ مبذول کی گئی۔

ملتی

صدر نشین سے اطلاع

کرسٹی صدارت سے عزت مآب چیئر مین نے یہ مطلع کرنے کی عنایت کی کہ آج ۳۰ء بجے دن سے اجلاس گاہ میں اسہرو کے ڈائریکٹر کا لکچر ہوگا۔ اس لئے آپ سبھی لوگ اجلاس گاہ میں چلیں گے۔ دوبارہ ایوان شروع ہونے میں ۱۰، ۵ منٹ کی تاخیر ہو سکتی ہے۔

(وقفہ)

(اس موقع پر معزز پریزائیڈنگ رکن، ڈاکٹر سنجیو کمار سنگھ کرسی نشین ہوئے۔)

۶۔ مالی امور

مالی سال ۲۷-۲۰۲۶ کے بجٹ پر محکمہ وارانعام بجٹ

(محکمہ صنعت، سماجی فلاح، آفات منجھنت، قانون، ٹرانسپورٹ، منصوبہ بندی و ترقیات)

مالی سال ۲۷-۲۰۲۶ کے بجٹ پر عام بجٹ میں درج ذیل معزز اراکین نے حصہ لیا:

۱۔ جناب ائل کمار ۲۔ جناب سور بھ کمار ۳۔ ڈاکٹر گمدورما

(اس موقع پر عزت مآب چیرمین کرسی نشین ہوئے۔)

۴۔ جناب سنجے پرکاش

(اس موقع پر معزز پریزائیڈنگ رکن، ڈاکٹر سنجیو کمار سنگھ کرسی نشین ہوئے۔)

بعد ازیں حکومت کی جانب سے بحث پر معزز وزیر نے جواب دیا:

۱۔ جناب منگل پانڈے (زبانی بیان)

(اس موقع پر عزت مآب ڈپٹی چیرمین کرسی نشین ہوئے۔)

۲۔ محکمہ آفات منجمنٹ کے ذریعہ تحریری بیان ایوان کی میز پر رکھا گیا۔

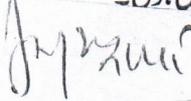
۳۔ محکمہ ٹرانسپورٹ کے ذریعہ تحریری بیان ایوان کی میز پر رکھا گیا۔

۵۔ عرضداشت

۱۔ جناب سرویش کمار	۲۔ جناب گھنشیام ٹھاکر	۳۔ محترمہ ششی یادو
۴۔ جناب ونشی دھر برج واسی	۵۔ جناب اشوک کمار	۶۔ جناب انیل کمار
۷۔ پروفیسر (ڈاکٹر) ویریندر نارائن یادو	۸۔ جناب جیون کمار	۹۔ ڈاکٹر ارمیلا ٹھاکر
۱۰۔ جناب رویندر پرساد سنگھ	۱۱۔ جناب مہیشور سنگھ	

عزت مآب ڈپٹی چیرمین نے ایوان کی اجازت سے یہ ہدایت دینے کی عنایت کی کہ موصولہ سبھی عرضداشتوں کو عرضداشت کمیٹی کے توسط سے متعلقہ محکموں کو ارسال کیا جائے۔

بعد ازاں کاؤنسل کی نشست بدھ مورخہ ۱۸ فروری، ۲۰۲۶ء کو ۱۲ بجے دن تک کے لئے ملتوی ہوئی۔

17/2/2026

(سبھیم شرما)

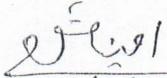
چیف رپورٹر

بہار قانون ساز کاؤنسل

17.02.2026

مکتوب نمبر۔ 196(3)

ترجمہ کردہ: اردو شعبہ، بہار قانون ساز کاؤنسل، پٹنہ

17/2/26
(اویناش امن)

سکشن افسر

اردو شعبہ، بہار قانون ساز کاؤنسل